Finansutskottets betänkande

1978/79:2

med anledning av motion om kostnadsberäkningen av statliga utredningars förslag

I motionen 1977/78:929 av Erik Hovhammar m. fl. (m, c) hemställs att riksdagen måtte ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående behovet av förbättrade kostnadsberäkningar av förslag framförda av statliga utredningar.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *riksrevisionsverket* (RRV).

Motionen

I motionen anförs, mot bakgrund av ett antal angivna exempel, att de otillräckliga beräkningar av såväl indirekta som direkta kostnader av förslag som kommer från statliga utredningar, speciellt då inom arbetsrättens område, tenderar att bli ett hot mot de strävanden som leder till att dämpa kostnadsutvecklingen inom svenskt näringsliv för att öka konkurrensförmågan och därmed trygga sysselsättningen. Följden blir enligt motionärerna att företagen, trots små direkta lönepåslag och oförändrade sociala kostnader, ändå tvingas höja sina priser en bra bit utöver vad som hade varit motiverat på grund av löner och sociala avgifter – detta på grund av dåligt kostnadsberäknade reformer.

För att i möjligaste mån undvika de konsekvenser som ovan nämnts bör enligt motionärerna de statliga utredningar som i framtiden tillsätts åläggas att i betydligt större omfattning kostnadsberäkna sina förslag. Inte bara de direkta kostnaderna bör beräknas utan även s. k. dolda kostnader som kan uppstå på grund av administrativt merarbete och ett beräkningsbart produktionsbortfall. Dessutom bör reformförslagen kostnadsberäknas inte bara för det första året utan åtminstone för tre år framåt.

Ett vidgat kostnadsunderlag skulle enligt motionärerna ge såväl remissinstanser som beslutsfattare ökade möjligheter att bedöma konsekvenserna av föreslagna reformer.

Yttrandet

RRV understryker att behovet av bättre beräkningar av kostnaderna för olika utredningsförslag ofta har framhållits. Bl. a. har besparingsutredningen behandlat denna fråga i sitt betänkande "Offentliga utredningsväsendet" (SOU 1976:49). RRV har också i flera remisser över utredningsförslag

understrukit vikten av mera utförliga beräkningar av förslagens kostnader.

RRV anför vidare att förvaltningsutredningen i skrivelse till budgetdepartementet 1978-02-27 bl. a. framhållit att utredningars förslag bör kostnadsberäknas i samband med att förslagets övriga effekter belyses och att bestämmelse härom bör införas i kommittéhandboken. En sådan bestämmelse har nu också införts i kommittéhandboken (Ds SB 1978:1). Bestämmelserna i kommittéhandboken betraktas som gällande fr. o. m. 1978-04-01. Genom de nämnda bestämmelserna bör den förevarande motionens syfte enligt RRV kunna anses vara i huvudsak tillgodosett.

I kommittéförordningen finns f. n. inga krav på kostnadsberäkningar av utredningsförslag. För att ge en större tyngd åt bestämmelserna i kommittéhandboken bör det enligt RRV:s mening övervägas att göra ett tillägg härom i kommittéförordningen.

RRV framhåller slutligen att man i många fall kommer att sakna metoder för att med tillräcklig grad av precision bedöma reformförslags kostnader och effekter. I dessa fall är det angeläget att reformerna följs upp och utvärderas efter en viss tid. I vissa fall kan det även vara lämpligt att genomförandet av en reform föregås av en försöksverksamhet.

Utskottet

RRV påpekar att en bestämmelse har införts i kommittéhandboken (Ds SB 1978:1) om att utredningars förslag bör kostnadsberäknas i samband med att förslagets övriga effekter belyses.

I kommittéförordningen finns f. n. inga krav på sådana kostnadsberäkningar. Utskottet anser i likhet med RRV att det, för att ge en större tyngd åt bestämmelserna i kommittéhandboken, bör övervägas att göra ett tillägg härom i kommittéförordningen. Denna utskottets mening bör ges regeringen till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motionen 1977/78:929 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om kostnadsberäkningen av statliga utredningars förslag.

Stockholm den 12 oktober 1978

På finansutskottets vägnar
BJÖRN MOLIN

Närvarande: Björn Molin (fp), Axel Kristiansson (c), Knut Wachtmeister (m), Knut Johansson (s), Torsten Gustafsson (c), Paul Jansson (s), Arne Pettersson (s), Anton Fågelsbo (c), Arne Gadd (s), Per-Axel Nilsson (s), Rolf Rämgård (c), Anita Gradin (s), Rune Rydén (m), Holger Bergqvist (fp) och Karin Flodström (s).

GOTAB 58564 Stockholm 1978